

Διεθνές Παρατηρητήριο Θρησκευτικού Φονταμενταλισμού συστάθηκε στη Μητρόπολη Αλεξανδρουπόλεως

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αλεξανδρουπόλεως

Στην πολυτάραχη «γειτονιά» των Βαλκανίων, η οποία ακόμη παλεύει να απεκδυθεί το κλισέ «πυριτιδαποθήκη της Ευρώπης», η κατανόηση της θρησκευτικής ποικιλομορφίας από τους λαούς προβάλλει ως διαρκές ζητούμενο για την απεμπλοκή της θρησκείας από γεγονότα που οδηγούν σε συγκρούσεις. Μια πρωτοβουλία της Ιεράς Μητρόπολης Αλεξανδρούπολης και της ακαδημαϊκής κοινότητας θέτει σήμερα τις βάσεις συνεργασίας μεταξύ των θρησκευτικών κοινοτήτων που διαβιούν στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και προωθεί έναν ειρηνικό τρόπο συνύπαρξής τους, που δεν αναγνωρίζει την εξόντωση του διαφορετικού.

Το «Διεθνές Παρατηρητήριο Θρησκευτικού Φονταμενταλισμού» («International

Observatory on Religious Fundamentalism») -μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Ν.Π.Ι.Δ., συστάθηκε στην Ιερά Μητρόπολη της Αλεξανδρούπολης, με στόχο «την προαγωγή πολιτιστικών, επιστημονικών και κοινωνικών σκοπών σχετικών με τη διεπιστημονική μελέτη θρησκευτικών θεμάτων και ιδίως του φαινομένου του θρησκευτικού φονταμενταλισμού με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον Ορθόδοξο κόσμο και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, με στόχο την υπεράσπιση της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ειρήνης και της συνεργασίας μεταξύ θρησκευτικών κοινοτήτων». Το Παρατηρητήριο ξεκίνησε να μελετά το περιεχόμενο των θρησκευτικών πεποιθήσεων των θρησκευτικών κοινοτήτων που διαβιούν στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, την ιστορία των θρησκειών και την αλληλεπίδρασή τους, όταν συνυπάρχουν στον ίδιο τόπο.

Ο πρόεδρος του Διεθνούς Παρατηρητηρίου, Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως, Τραϊανουπόλεως και Σαμοθράκης Άνθιμος και ο διευθυντής του, καθηγητής Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας στο Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ, Χρυσόστομος Σταμούλης μιλούν στο Αθηναϊκό - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων για τις δράσεις του Παρατηρητηρίου και τους τρόπους μέσα από τους οποίους η διεπιστημονική προσέγγιση δύναται να προτάξει τη διαθρησκειακή συνεργασία και να αναδείξει ανεκτικά θρησκευτικά πρότυπα απέναντι σε άτομα ή οργανωμένες ομάδες που προωθούν τη ρητορική μίσους, τη μισαλλοδοξία και πράξεις βίας, εργαλαιοποιώντας την πίστη.

Η πρόταση ενός «άλλου τρόπου» συνύπαρξης και το παράδειγμα της Θράκης

«Στην πατρίδα μας, πλέον, ολοένα και δυναμικότερα δηλώνουν την παρουσία τους αρκετές θρησκευτικές παραδόσεις, με ποικίλες διαθέσεις, κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα. Αυτές οι παραδόσεις συναντούν στη χώρα μας την Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία διαποτίζει την ελληνική καθημερινότητά μας, γνωρίζει να συνυπάρχει με κάθε θρησκεία και δεν έχει στο ενεργητικό της θρησκευτικούς πολέμους. Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι θα συμβάλουμε στην πρόταση ενός “άλλου τρόπου” συνύπαρξης που δεν προϋποθέτει την εξόντωση του διαφορετικού», λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Μητροπολίτης Άνθιμος. Δηλώνει, δε, πεπεισμένος ότι «το εγχείρημα δεν είναι ουτοπικό», εξηγώντας ότι «στη Θράκη, ζούμε αυτήν την μέθοδο και την καλλιεργούμε καθημερινά, γι’ αυτό και μπορούμε να την προτείνουμε, ίσως ενισχυμένη και βελτιωμένη, σε ανθρώπους “καλής θελήσεως”, που υπάρχουν παντού».

«Το μεγάλο στοίχημα», στην κατεύθυνση αυτή, όπως προσθέτει ο Μητροπολίτης,

είναι η κατανόηση της ποικιλομορφίας. «Εμείς έχουμε έναν τρόπο ζωής, τον Ορθόδοξο Ελληνικό, σύμφωνα με τον οποίο ζούμε. Όμως παράλληλα του επιτρέπουμε “να χτίζει” τη συνειδητή ή ασυνειδη εθνική ιδιοπροσωπία μας. Η ακαδημαϊκή μας κοινότητα γνωρίζει καλά την ιστορία αυτού του “τρόπου” μας, τις συνθήκες επικράτησής του, τις δυνατότητες συγκλήσεως του με “άλλους τρόπους” κ.λπ. Συνεργαζόμενοι, λοιπόν, μπορούμε να βρούμε σημεία μιας συμπόρευσης, όχι βέβαια σε θεολογικό πεδίο, αλλά σε κάθε άλλο κοινωνιολογικό».

Μητροπολίτης Άνθιμος: «Η συνύπαρξη είναι δεδομένη σαν ένα ορμητικό ποτάμι»

Στην επιφυλακτικότητα που μπορεί να εκφράζεται από μέρος του κλήρου στον διαθρησκευτικό διάλογο που προωθεί η Ορθόδοξη Εκκλησία ο κ. Άνθιμος απαντά ότι «χρειάζεται να ξεπεράσουμε φοβίες και καχυποψίες, ώστε να πιστέψουμε στη δυναμική του Ευαγγελίου μας».

«Αφού η συνύπαρξη είναι δεδομένη σαν ένα ορμητικό ποτάμι και η όσμωση των παραδόσεων και των πολιτισμών είναι γεγονός, τότε η μόνη μας “επίθεση” πρέπει να είναι η κατάθεση του θησαυρού μας στο παγκόσμιο χρηματιστήριο αξιών. Ίσως εκεί να μας εκπλήξει το αποτέλεσμα, ίσως να δούμε ότι πολλοί λαοί και πολλές θρησκευτικές παραδόσεις έχουν την ανάγκη μας και μας περιμένουν, σαν “ευνούχοι της Κανδάκης”», σημειώνει.

Εκφράζει, τέλος, τη βεβαιότητα ότι η συνεργασία της Εκκλησίας με την ακαδημαϊκή κοινότητα θα συμβάλει στην ανάδειξη ανεκτικών θρησκευτικών προτύπων, έναντι ομάδων ή και μεμονωμένων παρουσιών που διεκδικούν έναν προφητικό ρόλο, προσπαθώντας με ρητορική μίσους να ποδηγετήσουν τους πιστούς.

«Το Παρατηρητήριο έχει αυτοσυνειδησία της αποστολής του. Δεν φτιάχτηκε από θρησκείες ούτε από εκκλησίες που κατά το παρελθόν “ξιφούλκησαν” με άλλες. Φτιάχτηκε από την Εκκλησία, η οποία δεν εργαλειοποίησε ποτέ την πνευματικότητα της, δεν υποβιβάστηκε ποτέ σε -ισμό, ούτε κήρυξε μίσος ή μισαλλοδοξία. Αυτή η σελίδα του “βιογραφικού” μας έχει τεράστια σημασία. Θα καταγράψουμε, όμως, προσπάθειες που οπωσδήποτε επιχειρήθηκαν και επιχειρούνται, καθώς και υγιείς τρόπους αντιμετώπισής τους από την Εκκλησία. Και θα δούμε το θρησκευτικό γεγονός σε όλες τις εκφάνσεις του, παγκοσμίως. Με σκοπό να το καταγράψουμε και να το αναλύσουμε χωρίς περιστροφές. Αλλά και για να το προσλάβουμε για να το θεραπεύσουμε», επισημαίνει.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ